

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Italiaanse geschiedschrijvers over de Nederlandse Opstand, 1585-1650: Een transnationale geschiedenis

Reijner, C.

Citation

Reijner, C. (2020, October 8). *Italiaanse geschiedschrijvers over de Nederlandse Opstand, 1585-1650: Een transnationale geschiedenis*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/137570>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/137570>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/137570> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Reijner, C.

Title: Italiaanse geschiedschrijvers over de Nederlandse Opstand, 1585-1650: Een transnationale geschiedenis

Issue Date: 2020-10-08

Woord vooraf

Voorliggend boek over de Italiaanse geschiedschrijving over de Nederlandse Opstand is het resultaat van een lange periode van studie en onderzoek. Het fundament voor dit onderzoekstraject werd gelegd in de tijd dat ik in Leiden Italiaanse taal- en letterkunde studeerde. De hoor- en werkcolleges van Paul van Heck stimuleerden mijn interesse voor de Italiaanse geschiedenis. Mijn bijzondere belangstelling voor de Italiaanse historie is vanaf die tijd nooit meer verflauwd. Vele jaren later na de afronding van mijn eerste studie kreeg ik opnieuw de gelegenheid om in de Leidse collegebanken plaats te nemen. Tijdens mijn geschiedenisstudie koos ik, waar mogelijk, voor thema's die waren gerelateerd aan onderwerpen uit de Italiaanse middeleeuwse en vroegmoderne geschiedenis. Het lag dan ook voor de hand dat de onderwerpen van mijn bachelor- en masterscripties in het teken stonden van de Italiaanse geschiedenis.

Mijn interesse voor de Italiaanse geschiedschrijving over de Opstand in de Nederlanden begon tijdens het schrijven van mijn masterscriptie over de invloed van zeventiende-eeuwse Italiaanse geschiedschrijvers op het klassieke geschiedwerk van Pieter Corneliszoon Hooft: *Nederlandse Historiën*. Raymond Fagel ben ik nog altijd zeer erkentelijk voor zijn deskundige begeleiding en prettige samenwerking bij het schrijfsproces van de scriptie. Hij enthousiasmeerde mij ook om een artikel te schrijven over de Italiaanse koopman en geschiedschrijver Gerolamo Conestaggio. Het artikel, in een gewijzigde versie opgenomen in dit proefschrift, vormt uiteindelijk het begin van mijn onderzoek naar de relevantie van de vroegmoderne Italiaanse historiografie over de Opstand in de Lage Landen.

Ik ben mijn promotor Judith Pollmann dankbaar dat zij haar vertrouwen uitsprak in mijn promotievoorstel. Zij heeft vervolgens mij op een zeer constructieve manier begeleid bij de totstandkoming van dit proefschrift. Haar deskundige adviezen, suggesties en correcties tijdens het beoordelen van de eerste hoofdstukken gaven mij het volle vertrouwen om mijn onderzoek voort te zetten. Halverwege het onderzoekstraject werd Raymond Fagel bereid bevonden om als copromotor op te treden. Beide promotores hebben met een kritisch oog mijn teksten beoordeeld. Met hun inspirerende begeleiding hebben zij bijgedragen aan het succesvol afronden van dit proefschrift.

Op gevaar af mensen te vergeten die ook een aandeel hebben gehad bij het tot stand komen van dit boek, wil ik toch een paar personen niet ongenoemd laten. Allereerst wil ik de leden van de promovendi-groep bedanken die sommige onderdelen van mijn proefschrift van grondig en kritisch commentaar hebben voorzien. Mijn dank gaat dan ook uit naar Carolien Boender, David de Boer, Erica Boersma, Silvia Gaiga, Carolina Lenarduzzi en Thérèse Peeters. Verder ben ik dank verschuldigd aan Domenico Cecere van de Universiteit van Napels Federico II, voor zijn gastvrije ontvangst tijdens mijn verblijf in Napels. Domenico gidste mij door de Napolitaanse archieven en liet mij kennis

maken met zijn aimabele collega's. Mijn dankbetuigingen gaan ook uit naar andere Italiaanse historici, zoals Alberto Clerici in Rome, Giovanni Muto in Napels, Osvaldo Raggio in Genua, voor hun praktische adviezen en assistentie bij mijn onderzoek in Italië. Mijn erkentelijkheid geldt eveneens Sebastiaan Derks, Nina Lamal en Caterina Mondo voor hun waardevolle suggesties en het vriendelijk beschikbaar stellen van hun onderzoeksresultaten. Verder moet ik de medewerkers van bibliotheken en archieven in Leiden, Den Haag, Genua, Florence, Ferrara, Rome en Napels danken voor hun geduldige hulp bij het zoeken naar de juiste documenten en literatuur. Voor alles wil ik hier ook mijn dank uitdrukken voor het nauwgezette werk dat Henk van Heeswijk heeft verricht bij de voltooiing en persklaar maken van het manuscript.

De lange weg van studie en onderzoek die ik vanaf 2003 heb bewandeld, was niet mogelijk geweest zonder de ruimhartige en financiële ondersteuning van de directie van het Mgr. Frencken College in Oosterhout. Een aantal van mijn collega's van het Mgr. Frencken College mag eveneens niet ongenoemd blijven. Vooral mijn voormalige sectiegenoten Sandra Botermans, Sjoerd van Boxtel, Ivonne van Bruinessen, Bernt Kerremans, Linda Ligtoet, Heino Oome en Rob Schuurmans wil ik danken voor hun welgemeende belangstelling die zij altijd voor mijn onderzoek hebben getoond. Bijzondere belangstelling voor mijn werk ondervond ik bij Heleen de Keijzer en veel andere oud-collega's van het Mgr. Frencken College.

Met veel genoegen denk ik terug aan de gesprekken met Frans Gooskens over allerlei actuele onderwerpen, maar vooral over het middeleeuwse, vroegmoderne en recente verleden. Al meer dan 35 jaar delen wij onze voorliefde voor geschiedenis. Anderen uit onze kennissen- en vriendenkring wil ik hartelijk danken voor hun niet aflatende interesse voor mijn onderzoek. Familie Mulders wil ik in het bijzonder danken voor haar steeds getoonde betrokkenheid bij mijn studie- en onderzoeksactiviteiten.

Ik dank Tom, Bas en Nina voor hun steun en relativerende kijk op mijn werkzaamheden. Woorden kunnen echter niet voldoende uiting geven aan mijn dankbaarheid voor Jeanne. Met heel veel geduld heeft zij vanaf 2003 mij, ondanks de hectiek van vele *deadlines*, altijd ondersteund en gevolgd. Aan Jeanne draag ik liefdevol dit boek op. Zonder haar begrip en steun zou dit boek niet zijn voltooid.

Afkortingen

AGS	Archivo General de Simancas
ASF	Archivio di Stato Ferrara
ASFI	Archivio di Stato Firenze
ASG	Archivio di Stato Genova
ASN	Archivio di Stato Napoli
BMGN	Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden
DBI	Dizionario Biografico degli Italiani
KB	Koninklijke Bibliotheek Den Haag
UBL	Universiteitsbibliotheek Leiden

Opmerking

Drie van de zes hoofdstukken zijn eerder in afwijkende vorm gepubliceerd. Het eerste hoofdstuk is een bewerkte versie van het artikel dat onder de titel ‘Het eerste Italiaanse geschiedwerk over de Opstand: Francesco Bocchi’s kroniek van een oorlog of biografie van een Italiaanse oorlogsheld?’ is geplaatst in *Belgisch tijdschrift voor filologie en geschiedenis*, 95 (2017), p. 297-320. Hoofdstuk 2 is een aangepaste tekst van mijn bijdrage ‘Gesprekken in Genua. Giovanni Costa over het Twaalfjarig Bestand’ gepubliceerd in *De Zeventiende Eeuw*, 30 (2014) I, p. 76-96. Hoofdstuk 5 is een gewijzigde versie van het artikel ‘Een Italiaanse verdediger van de Opstand? De internationale controverse rond het werk van Gerolamo Conestaggio’ verschenen in *Tijdschrift voor Geschiedenis* 2, 2012, p.172-187.

